

PA 20-429/22.03.2024г.

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ –
ВАРНАUNIVERSITY OF ECONOMICS –
VARNA

9002 Варна, бул. „Княз
Борис I“ 77 тел. 052 643 360 ·
факс 052 643 365 · www.ue-
varna.bg

ИУ - Варна 77, Knyaz Boris I Blvd., 9002 Varna,
Bulgaria
Phone +359 52 643 360 · Fax +359 52 643
365 · www.ue-varna.bg

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ по ПН 3.9 „Туризъм“,
научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“ по процедура, обявена от
Икономически университет – Варна

1. Обща информация

Изготвил становището: доц. д-р Георгина Луканова

Основание за написване на рецензията: заповед на Ректора на ИУ-Варна РД-06-18 от 02.02.2024 г. и решение на заседание на Научното жури от 12.02.2024 г.

Автор на дисертационния труд: докторант Стефка Веселинова Христова с научен ръководител проф. д-р Стоян Маринов.

Тема на дисертационния труд: „Повишаване на конкурентоспособността на дестинация за конферентен туризъм (на примера на община Варна)“.

2. Общо представяне на дисертационния труд (съгласно изискванията на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България)

Представеният за преглед и становище дисертационен труд е във вид и обем, които съответстват на специфичните изисквания на катедра „Икономика и организация на туризма“. Разработката е в общ обем от 245 страници, от които 206 страници основен текст и 11 страници приложения. Основният текст е структуриран както следва: увод (7стр.), изложение в три глави (гл. I – 59 стр., гл. II – 79 стр., гл. III – 40 стр., общо 178 стр.), заключение (8 стр.), списък с използваните източници (7 стр.). Библиографският апарат включва 111 източника, от които 35 са български, 52 на английски, посочени са и 24 интернет адреса. Количествената и качествената структура на използваните източници показва, че докторантката добре познава българската и чуждестранната литературата по изследваната тематика. Преобладават съвременни източници, подходящо подбрани, правилно интерпретирани и коректно цитирани.

Илюстративният материал в изложението е представен от 10 таблици и 33 фигури. Към дисертацията има и 4 приложения.

Приложена е декларация за оригиналност.

3. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд (съответствие на изискванията по чл. 34, ал. 2 и ал. 3 от Правилника за развитие на академичния състав в Икономически университет – Варна), мнение относно коректността на автореферата на дисертацията и лексикалната и стиловата характеристика на дисертационния труд

Дисертацията е посветена на теоретичното и емпиричното проучване на възможностите за повишаване на конкурентоспособността на дестинация за специфичен вид туризъм. Избраната тематика е актуална и с практическа значимост, особено като се изхожда от обстоятелството, че в условията на негативна социално-икономическа и пазарна конюнктура постигането на висока степен на конкурентоспособност е от решаващо значение за успешното пазарно позициониране на туристическа дестинация. Това налага необходимостта внимателно да се идентифицират, анализират и оценяват факторите за повишаване на конкурентоспособността ѝ.

Съобразно формулираната тема на дисертационния труд логично са изведени предметът и обектът, въпреки че предметът би могъл да бъде прецизиран. Дисертантът ясно дефинира научноизследователската цел и формулира десет задачи за нейното постигане, които биха могли да бъдат представени в по-общ план. Изследователската теза, която конкретизира същността и насоките на научното изследване, обвързва конкурентоспособността на туристическа дестинация за конферентен туризъм с множество фактори като инфра- и суперструктура, маркетингов микс, ефективна организация и партньорство между заинтересованите субекти. Доказването на тезата се реализира чрез проверка на четири работни хипотези и прилагането на подходящо подбрани изследователски методи. Коректно са посочени ограниченията на изследването.

Структурата на научната разработка е класическа. Следвайки подхода от общото към частното, авторът започва със задълбочен преглед на теоретичните постановки в областта на конферентния туризъм и конкурентоспособността на туристическа дестинация за конферентен туризъм. Като логична стъпка е изведена методология за изследване конкурентоспособността на дестинация за конферентен туризъм. Във втора

глава изследването преминава от концептуално към операционално равнище и според логиката на предложения модел са анализирани и оценени съдържателните елементи на вътрешната среда на изследваната дестинация. Проведени са две независими анкетни проучвания за оценка на нейната конкурентоспособност като дестинация за конферентен туризъм. На база на изведените от емпиричното проучване резултати и изводите от тях, в трета глава са презентирани препоръки за повишаване конкурентоспособността на община Варна като дестинация за конферентен туризъм.

Структурата и съдържанието на дисертационния труд напълно кореспондират с поставената научно изследователска цел и задачи. Постигнати са добра логическа последователност на отделните структурни елементи. Стилът на изложението е стегнат и точен, използван е разбираем научен език. Внимателният преглед на представения за становище дисертационен труд показва, че дисертантът притежава теоретични знания по изследваната тематика и може да провежда самостоятелни емпирични проучвания като успешно интерпретира и обобщава получените резултати.

Авторефератът отразява точно и пълно съдържанието на представения за рецензиране труд.

4. Идентифициране и оценяване на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд

Представената справка за приносите на дисертационния труд съдържа четири приносни момента. След анализа на дисертационния труд потвърждавам посочените приноси, което е в съответствие с чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ.

5. Публикации и участие в научни форуми: съответствие на количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна

Докторант Христова е представила списък с четири публикации по дисертацията, в т. ч. 1 научна статия и 3 доклада. Публикациите са тясно свързани с тематиката на дисертационния труд, в голяма степен отразяват съществени негови части и му придават публичност. Обемът на научната публикация на докторанта и характерът на изданията съответстват на условията и реда за придобиване на ОНС „доктор“. Според приложената справка за съответствие с МНИ по ППЗРАСРБ докторантката покрива необходимия брой точки за придобиване на ОНС „доктор“.

6. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

Не е констатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата, представени от докторант Стефка Христова.

7. Критични бележки и препоръки

В представения за становище дисертационен труд на докторант Стефка Христова съществени теоретични, логични и методически грешки не са констатирани. Допуснати са някои, присъщи на подобен род разработки неточности, предимно от технически характер. Бих препоръчала на дисертанта да продължи да работи по проблематиката за конкурентоспособност на туристическа дестинация и да споделя постигнатите резултати в повече публикации.

4. Въпроси към дисертанта

1. Какви, според Вас, са основните бариери пред успешното позициониране на община Варна като конкурентоспособна дестинация за конферентен туризъм?

5. Заключение

На база на направените констатации по отделните изисквания в становището считам, че са налице убедителни основания да дам положителна оценка и да предложа на уважаемите членове на Научното жури вземането на решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по ПН 3.9 „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (Туризъм)“ на докторант Стефка Христова.

19.03.2024 г.

Варна

Изготвил становище

(доц. д-р Георгина Луканова)

ДО
 ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
 ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД НА РЕКТОРА
 НА ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
 по процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по
 научната специалност „Икономика и управление (туризъм)“

СТАНОВИЩЕ

За придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9. „Туризъм“, докторска програма „Икономика и управление (туризъм)“ по обявена процедура от Икономически университет - Варна

1. Обща информация

Изготвил становището: доц. д-р Елена Дамянова Илиева, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, Колеж по туризъм – Бургас.

Основание за написване на становището: Заповед № **РД-06-18/02.02.2024 г.** на Ректора на Икономически университет – Варна за определяне на Научно жури и решение на Научното жури от 12.02.2024 г.

Автор на дисертационния труд: Стефка Веселинова Христова, докторант редовно обучение към катедра „Икономика и организация на туризма“ при Икономически университет – Варна.

Тема на дисертационния труд: „Повишаване на конкурентоспособността на дестинация за конферентен туризъм (на примери на община Варна)“.

Научен ръководител: проф. д-р Стоян Маринов

2. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд на авторката Стефка Веселинова Христова представлява обширно самостоятелно проучване по въпросите на изключително актуалната тематика за развитието на МАИС туризъм, базирано се на тематично теоретично и емпирично проучване (в рамките на община Варна). В хода на разработката **изборът на темата е добре мотивиран и обосновава избора.** МАИС туризъм се разраства динамично в световен мащаб, доказвайки се не само като един от най-успешните видове туризъм, но и като устойчив модел за развитие на туризма на регионално, национално и международно ниво. Тезата съдържа значителни изследвания в областта на съвременния конферентен туризъм, който в начален етап, а в България те са и с фрагментарен характер, което проличава от структурата на използваните литературни източници – над 40% са на български език. Предвид факта, че ЕС е сред топ рецептивните пазари за практикуване на МАИС туризъм и България се намира на ключово географско местоположение на излизането, **посочените аргументи доказват значимостта и актуалността на изследването.** Стефка Веселинова Христова проучване.

Предметът и обектът в научното изследване са точно и ясно дефинирани и отразяват както съвременната действителност, така и редицата контексти на проведеното проучване, а изследването е базирано на общата теория на туризма и теорията за управление на туризма, в частност:

Научната цел в дисертационния труд кореспондира изцяло с посочената от автора необходимост от промяна на политиката за МАЙС туризма в контекста на конкурентоспособността на туристическата дестинация и е ясно формулирана. На база на посочената научна цел, авторът извежда десет конкретни изследователски задачи, които са коректно зададени и изяснени в научната разработка.

В увода на дисертационния труд очевидно е формулирана **изследователската теза** на проучването, която впоследствие е успешно атестирана в изследването на база на **четири основни хипотези**. Изключителен **авторов принос** към науката е разработената авторова методика за оценка на конкурентоспособността на туристическата дестинация за конферентен туризъм на регионално (общинско) равнище.

Използваните в разработката **научно-изследователски методи и научни подходи** съответстват на поставените в дисертацията научна цел и изследователски задачи. Логично, предвид сложността и комплексността на обекта на изследването – община Варна като туристическа дестинация, и предмета на изследването – конкурентоспособността на община Варна като дестинация за конферентен туризъм, авторът избира **интердисциплинарния подход**. За обработка на събраните по време на емпиричното проучване данни коректно е използван подходящ и обоснован **статистически подход**. Това резултира в обоснована авторова интерпретация на резултатите и извеждане на конкретни насоки и предложения за повишаване на конкурентоспособността на община Варна като туристическа дестинация за МАЙС туризъм с ясна авторова позиция.

Източниците на информация са достатъчно по обем и кореспондират на тематиката на изследването. Докторант Стефка Веселинова Христова е извършила преглед на разнообразна българска и чуждестранна литература, което отговаря на интердисциплинарния подход на проучването. Превес имат публикациите в областта на управление на туризма, устойчив туристически бизнес, мениджмънт на туристическата дестинация, конкурентоспособност, конферентен/МАЙС туризъм. Посочените от автора **ограничения на изследването** са уместни и приемливи.

В резултат на изложеното до тук считаме, че дисертационният труд е представен във вид и обем **напълно отговарящи на изискванията на чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ** и на чл. 34, ал. 2 и ал.3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

3. Публикации и учение в научни форуми

Докторант Христова представя три научни публикации, свързани с темата на дисертационния труд – 1 статия и 2 доклада, с което реализира 45 точки. Статията е публикувана в научно издание, реферирано и индексирано в световноизвестни бази данни с научна информация, което свидетелства за ценен принос на автора към популяризиране на българската наука в международен мащаб. Научната продукция към разработения докторат отговаря на минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно чл. 26, ал. 2 и ал. 3 на ЗРАСРБ и на количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

4. Превенка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

По отношение на структурата на дисертационния труд на Стефка Веселинова Христова, разработката е с общ обем от 218 страници, от които: увод (7 стр.); изложение в три глави (178 стр.); заключение (8 стр.); списък с използваната литература (7 стр.) Основният текст съдържа 10 таблици и 33 фигури, необходими за визуализиране на представената информация. В дисертационния труд има и 4 приложения с общ обем от 14 стр. Списъкът с цитираната **научна литература** обхваща

111 източника, в т. ч. 87 литературни източника, 25 на български и 52 на английски език, и 24 интернет страници. Изследването е тематичен кореспондент с предмета и обекта на изследването и са използвани емпирично изложения текст, както и са цитирани коректно.

От съдържателна гледна точка дисертационният труд притежава класическата структура за подобен вид научни разработки: увод; теоретична глава; аналитична глава; приложна глава и заключение. Съдържанието е добре балансирано и логически последователно.

В глава първа, на база на обширен исторически преглед на развитието на деловия и конферентен туризъм и теоретични постановки в тематични проучвания сред признати автори, се конструира терминологичния апарат. Авторът обосновава заключаване, че МАЙС туризъмът е съвременен и общоприет термин за обозначаване на конферентния туризъм. Подробно разглеждани са типовете срещи и събития в МАЙС туризма с посочени отличителни характеристики. Целенасочено са представени основни организации, работещи за развитието и интензифицирането на конферентния туризъм. Представена е и международна статистика от признати органи, подкрепящи фактологически твърдението за очертавята от автора тенденция към нарастване на МАЙС сектора в световен мащаб.

Следвайки тематиката и интердисциплинарния подход, е извършен задълбочен анализ на развитието на конкурентоспособността на база на различни теории. Разглеждани са фактори с влияние и основни индикатори на конкурентоспособността в международен план. Следвайки подхода от общото към частното, авторът разглежда конкурентоспособността на национално равнище, а впоследствие и конкурентоспособността на туристическата дестинация. Логичен завършек на теоретичната глава на научния труд е следствие от представеното теоретично проучване е разработената от автора методология за изследване на конкурентоспособността на туристическа дестинация за конферентен туризъм.

В глава втора, авторът прави исторически преглед на конферентния туризъм в България, на чиято база са обособени оценките на МАЙС пазара в страната и основните субекти и организации в сектора. Целенасочено е извършена детайлна характеристика на община Варна по посочените в методологията параметри и е изграден профил на общината като дестинация за конферентен туризъм. Оценката на конкурентоспособността на община Варна като МАЙС дестинация е базирана на анкетно проучване сред висет сегмента респонденти. Емпиричното изследване е проведено в два времеви периода, като през 2019 г. е извършено сред т.нар. „експертна група“, а през 2021 г. – сред т.нар. „контролна група“. Вследствие, авторът извършва следните специализирани оценки, на чиято база община Варна е оценена като дестинация с потенциал за развитие на МАЙС туризъм:

- Оценка на социалната, комуникационна и транспортната инфраструктура на община Варна;
- Оценка на конферентната и мотелската суперструктура, заведения за хранене и развлечения, както и на релативната цена-качество на туристическия продукт.

Обосновава авторът възможни конкурентни предимства и недостатъци на община Варна като дестинация за конферентен туризъм. На тази база е предложен и детайлен SWOT-анализ със специфична характеристика на национално равнище спрямо общини Бургас, Пловдив и София, а на трансгранично равнище – със Солун и Констанца.

В глава трета, следвайки модела на проучването, авторът анализира резултатите от проведеното емпирично изследване. В началото на изложението, прилагайки отново дедуктивен подход, очертава общите перспективи в конферентния туризъм с акцент върху технологичните иновации. Авторът успешно

очертава бъдещата структура на МАЙС сектора в туризма, съобразено със съответните изисквания на генерацията за устойчиво развитие на конкурентния туризъм. Сформиран е имиджът на община Варна като дестинация за МАЙС туризъм на база изводите от проведеното емпирично проучване, както и са посочени точни препоръки за повишаване на конкурентоспособността на дестинацията. Изложението приключва с тематиката за управлението на конкурентоспособността на община Варна като дестинация за МАЙС туризъм в тясна връзка с процеса на планиране. Акцентирано е върху управлението на човешките ресурси, в частност необходимостта от специализирано и продължаващо обучение на персонала в сектора, като са посочени и субектите на местната и националната власт с активна роля в процеса.

Уводът и заключението на доктората изпълняват ефективно своята роля, а използваният в разработката език е ясен, точен и стилово коректен. Авторът борави с подходяща научна и професионална терминология в областта на туризма и бизнес икономиката.

Представеният автореферат на научния труд е в общ обем от 40 стр. и напълно отговаря на изискванията за оформяне на подобен род изложения. Приложен е списък на публикациите по дисертационния труд – 1 статия и 3 доклада, които отговарят на изискуемия обем за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9. „Туризм“.

В заключение, на база представените от мен констатации дисертационният труд е представен във вид и обем отговарящ на изискванията на чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ и на чл. 34, ал. 2 и ал.3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

4. Научни и научно-приложни приноси

Изначално приемателите посочени от докторанта научни и научноприложни приноси в рамките на представеното заключение на доктората. Те могат да бъдат класифицирани като теоретични (обхващащи на теоретичните постановки от теорията на туризма); методологични (разработен авторски модел за проучване на конкурентоспособността на дестинация за конкурентен туризъм) и приложни (апробация на конкурентоспособността на община Варна като дестинация за МАЙС туризъм и препоръки за повишаване на имиджа ѝ като такава). Оригинален авторски принос са и разработените индекси за измерване на конкурентоспособността на регионално ниво с уточнена методология на изчисляване и профил на МАЙС-делегата в 21-ви век с конкретни препоръки към заинтересованите субекти за ефективност на действията им.

6. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

Не констатирам плагиатство в представените от докторант Стефка Веселинова Христова докторат и автореферат.

7. Критични бележки и препоръки

По отношение на дисертационния труд – основно изложение, авторска теза и аргументацията на изводите, нямаме критични бележки и препоръки.

8. Въпроси към докторанта

Нямаме въпроси към докторанта, с оглед на изчерпателното и многоаспектно проучване в доктората.

9. Заключение

Предложената докторска дисертация от Стефка Веселинова Христова представлява оригинално, изобретателно и самостоятелно проучване, което има изявен приносен характер за теорията и практиката на туризъм и туристическия бизнес, в частност туристическата дестинация. Модели и методиката на изследването са приложими в практиката на ниво изследване конкурентоспособността на дестинация за конферентен туризъм на регионално ниво. Авторът съчетава успешно придобитите в хода на образованието си в професионално направление „Туризм“ познания с теоретичните и професионалните си интереси, демонстрирайки компетентност и изявена авторова позиция.

В заключение, на основата на представеното от мен становище с абсолютна убеденост давам своята положителна оценка за представения докторат и препоръчвам на Научното жури да присъди на докторант Стефка Веселинова Христова образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризм“, научна специалност „Икономика и управление (туризм)“.

15.03.2024 г.,

гр. Бургас

Изготвил становището

/доц. д-р Елена Илиева/

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ
ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД НА РЕКТОРА
НА ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ВАРНА
по процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по
научната специалност „Икономика и управление (туризъм)“

СТАНОВИЩЕ

За придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално
направление 3.9. „Туризъм“, докторска програма „Икономика и управление
(туризъм)“ по обявена процедура от Икономически университет - Варна

1. Обща информация

Изготвил становището: доц. д-р Веселина Иванова Атанасова, Университет
„Проф. д-р Асен Златаров“ – Бургас, Колеж по туризъм – Бургас.

Основание за написване на становището: Заповед № РД-06-18/02.02.2024
г. на Ректора на Икономически университет – Варна за определяне на Научно жури
и решение на Научното жури от 12.02.2024 г.

Автор на дисертационния труд: Стефка Веселинова Христова, докторант
редовно обучение към катедра „Икономика и организация на туризма“ при
Икономически университет – Варна.

Тема на дисертационния труд: „Повишаване на конкурентоспособността на
дестинация за конферентен туризъм (на примера на община Варна)“.

Научен ръководител: проф. д-р Стоян Маринов

2. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема „Повишаване на
конкурентоспособността на дестинация за конферентен туризъм (на примера на
община Варна)“ разработен от докторант Стефка Веселинова Христова е в обем от
218 стр., в т.ч. въведение, основен текст, заключение, списък на използвана
литература и приложения. Обемът на дисертационния труд е достатъчен и позволява
на автора да представи теоретичните си познания относно развитието на
конферентния туризъм и неговото отражение върху конкурентоспособността на
дестинацията (на примера на община Варна).

Изложението е представено чрез стандартна за дисертационна разработка
структура, състояща се от въведение, изложение, заключение и списък на използвана
литература. В логически-смыслов и съдържателно отношение структурата разкрива
обемна самостоятелна разработка, посветена на актуална туристическа тематика,
развитие на МАЙС туризъм.

Прегледът на специализираната литература по посочената тематика ясно разкрива, че все още научните изследвания и публикации в България са ограничени и епизодични, и ясно доказват актуалността на извършеното от Стефка Веселинова Христова проучване.

Уводът на дисертационния труд очертава научната и методологическа рамка на разработката. Налице е точна и правилна формулировка на предмета и обекта на изследването.

Предметът на изследването представлява значим научно-методологически и практико-приложен проблем и визира ролята и значението на МАЙС туризма в страната.

Поставена е значима основна научна цел на дисертационния труд: на основата на разработен теоретичен модел за оценка на конкурентоспособността на туристическата дестинация за конферентен туризъм да се анализира конкурентоспособността на община Варна и да се предложат стратегически насоки за формиране и развитие на нейни конкурентни предимства в областта на конферентния туризъм.

Дефинираната цел е предметена в шест конкретни изследователски задачи, свързани с изясняване същността на конферентния туризъм: определяне на факторите; систематизиране на теоретичните аспекти на конкурентоспособността на туристическата дестинация и моделите за нейното изследване; разработване на методика за оценка на конкурентоспособността на туристическата дестинация за конферентен туризъм на общинско равнище; характеристика на развитието на конферентния туризъм в България и в община Варна;

В основата на разработката стои изследователската теза, че конкурентоспособността на туристическата дестинация за конферентен туризъм е функция от множество фактори, основните сред които са: инфраструктура, суперструктура, достъпност, системи за сигурност и безопасност, маркетингов микс, ефективна организация и партньорство между заинтересованите страни. Доказването на тезата се основава на приемането или отхвърлянето на четири конкретни хипотези.

Използваните в разработката научно-изследователски методи и научни подходи съответстват на поставените в дисертацията научна цел и изследователски задачи.

Източниците на информация са достатъчно по обем и кореспондират на тематиката на изследването. Докторант Стефка Веселинова Христова е извършила преглед на разнообразна българска и чуждестранна литература.

Дисертационният труд е представен във вид и обем **напълно отговарящ на изискванията** на чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ и на чл. 34, ал. 2 и ал.3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

3. Публикации и участие в научни форуми

Докторант Христова представя три научни публикации, свързани с темата на дисертационния труд – 1 статия и 3 доклада. Научната продукция отговаря на

както следва: Първо, потвърждава се хипотезата, че конкурентоспособността на дестинацията за конферентен туризъм е резултативна величина от правилното съчетаване на съдържателните компоненти на дестинацията в съответствие с профила на конферентните потребители. Второ, потвърждава се допускането, че Община Варна има условия за развитие на конферентен туризъм. Трето, установява се, че Община Варна има конкуренти предимства спрямо своите преки конкуренти – национални и международни.

В трета глава на дисертационния труд, докторант Христова аргументирано формулира насоки и идеи за повишаване на конкурентоспособността на община Варна като дестинация за конферентен туризъм. Систематизирани са тенденциите в развитието на конферентния туризъм. Тенденциите на конференциите, деловите срещи и събитията от „ново поколение“ ще бъдат свързани със систематизирането и структурирането в персонализацията и дигитализацията на проявите. В близко бъдеще, посочва докторант Христова, основните действащи лица (домакини) на срещите на живо ще бъдат – водещият на събитието, интериорният дизайнер и дигиталният оператор.

В обобщение, авторът очертава ясно дефинирани и конкретни препоръки за управлението на конкурентоспособността на община Варна като дестинация за конферентен туризъм в т.ч.: разработване стратегически документи на общината за развитие до 2030 г.; създаване на конгресно бюро на Варненски конгресен център – ВКЦ; създаване на комуникационна инфраструктура; увеличаване на интереса към допълнителните за МАЙС туризма видове туризъм: културен, гурме и винен, развлекателен, спа и уелнес и др.

Представеният автореферат на научния труд е в общ обем от 40 стр. и напълно отговаря на изискванията за оформяне на подобен род изложения.

Същият коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми. Лексикалната и стилова характеристика на текста е издържана и прецизна. Приложен е списък на публикациите по дисертационния труд – 1 статия и 3 доклада, които отговарят на изискуемия обем за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9. „Туризъм“.

Публикациите на докторант Христова са представителни и осигуряват достатъчна публичност на резултатите от изследването сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес.

В заключение, на база представените от мен констатации дисертационният труд е представен във вид и обем отговарящ на изискванията на чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ и на чл. 34, ал. 2 и ал.3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

4. Научни и научно-приложни приноси

Изцяло приемаме посочените от докторанта научни и научноприложни приноси в рамките на представеното заключение на доктората. Докторант Христова правилно, точно и ясно е формулирала приносите в дисертационния труд. Представената справка за приносите оценяваме като коректна и реално отразяваща

минималните национални изисквания за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно чл. 2б, ал. 2 и ал. 3 на ЗРАСРБ и на количествените изисквания по чл. 35, ал. 1, т. 1-4 от Правилника за развитие на академичния състав в ИУ-Варна.

4. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Обемът на дисертационния труд на Стефка Веселинова Христова е с общ обем от 218 страници, които в структурно отношение са разпределени по следния начин: увод (7 стр.); изложение в три глави (178 стр.); заключение (8 стр.); списък с използваната литература (7 стр.) Основният текст съдържа 10 таблици и 33 фигури, необходими за визуализиране на представената информация. В дисертационния труд има и 4 приложения с общ обем от 14 стр. Списъкът на използваната научна литература обхваща 111 източника, в т. ч. 87 литературни, от които 35 на български и 52 на английски език, и 24 интернет страници.

Обобщавайки съществуващите научни разработки по темата на дисертационния труд, авторът умело показва свой собствен подход при дефиниране на изводите и насоките за бъдещо развитие.

От съдържателна гледна точка, дисертационният труд притежава класическата структура за подобен вид научни разработки: увод; теоретична глава; аналитична глава; приложна глава и заключение. Съдържанието е добре балансирано и логически последователно. Докторант Христова добре познава и правилно интерпретира тезите и концепциите на утвърдени автори по изследваните проблеми.

В глава първа, „Теоретични основи на коферентния туризъм“ на база на задълбочен анализ на развитието на деловия и коферентен туризъм и теоретични постановки са дефинирани теоретичните основи на този вид туризъм. Изследователският интерес е насочен към разкриване на същността на МАЙС туризма, развитието и логическата обвързаност с конкурентоспособността на туристическата дестинация. Разработен е „Модел за анализ и оценка на конкурентоспособността на дестинация за коферентен туризъм“.

Във втора глава, авторът прави ретроспекция на българската туристическа индустрия за срещи и събития от нейното създаване до днес. Изводът е, че България разполага с добри условия за провеждане на делови срещи, конгреси и корпоративни събития - за целта страната ни разполага с необходимата суперструктура. Паралелно с добре изградената суперструктура, инфраструктурата е от съществено значение за страната, състоянието ѝ е определящо за развитието на туризма, в т.ч. на коферентния.

Извършена е задълбочена оценка на конкурентоспособността за община Варна като дестинация за коферентен туризъм. Оценката на конкурентоспособността на община Варна като МАЙС дестинация се основава на анкетно проучване.

В резултат на оценките и сравненията в проведеното анкетно проучване се систематизират силните и слабите страни на община Варна като дестинация за коферентен туризъм.

На основата на теоретичната дискусия, реализираното полево анкетно проучване и анализиранияте резултати от него се доказват формулираните хипотези,

както следва: Първо, потвърждава се хипотезата, че конкурентоспособността на дестинацията за конферентен туризъм е резултативна величина от правилното съчетаване на съдържателните компоненти на дестинацията в съответствие с профила на конферентните потребители. Второ, потвърждава се допускането, че Община Варна има условия за развитие на конферентен туризъм. Трето, установява се, че Община Варна има конкурентни предимства спрямо своите преки конкуренти – национални и международни.

В трета глава на дисертационния труд, докторант Христова аргументирано формулира насоки и идеи за повишаване на конкурентоспособността на община Варна като дестинация за конферентен туризъм. Систематизирани са тенденциите в развитието на конферентния туризъм. Тенденциите на конферентните, деловите срещи и събитията от „ново поколение“ ще бъдат свързани със систематизирането и структурирането в персонализацията и дигитализацията на проявите. В близко бъдеще, посочва докторант Христова, основните действащи лица (домакини) на срещите на живо ще бъдат – водещият на събитието, интериорният дизайнер и дигиталният оператор.

В обобщение, авторът очертава ясно дефинирани и конкретни препоръки за управлението на конкурентоспособността на община Варна като дестинация за конферентен туризъм в т.ч.: разработване стратегически документи на общината за развитие до 2030 г.; създаване на конгресно бюро на Варненски конгресен център – ВКЦ; създаване на комуникационна инфраструктура; увеличаване на интереса към допълнителните за МАЙС туризма видове туризъм: културен, гурме и винен, развлекателен, спа и уелнес и др.

Представеният автореферат на научния труд е в общ обем от 40 стр. и напълно отговаря на изискванията за оформяне на подобен род изложения.

Същият коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми. Лексикалната и стиллова характеристика на текста е издържана и прецизна. Приложен е списък на публикациите по дисертационния труд – 1 статия и 3 доклада, които отговарят на изискуемия обем за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9. „Туризъм“.

Публикациите на докторант Христова са представителни и осигуряват достатъчна публичност на резултатите от изследването сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес.

В заключение, на база представените от мен констатации дисертационният труд е представен във вид и обем отговарящ на изискванията на чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ и на чл. 34, ал. 2 и ал.3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

5. Научни и научно-приложни приноси

Изцяло приемаме посочените от докторанта научни и научноприложни приноси в рамките на представеното заключение на доктората. Докторант Христова правилно, точно и ясно е формулирала приносите в дисертационния труд. Представената справка за приносите оценяваме като коректна и реално отразяваща

постигнатите резултати. Те могат да бъдат класифицирани като теоретични (обогащаване на теоретичните постановки от теорията на туризма); методологични (разработен авторски модел за проучване на конкурентоспособността на дестинация за конферентен туризъм) и практико-приложни (апробация на конкурентоспособността на община Варна като дестинация за МАИС туризъм и препоръки за повишаване на имиджа ѝ като такава).

6. Констатирано или неконстатирано плагиатство в дисертационния труд и автореферата

Не констатирам плагиатство в представените от докторант Стефка Веселинова Христова докторат и автореферат.

7. Критични бележки и препоръки

По отношение на дисертационния труд – основно изложение, авторска теза и аргументацията на изводите, нямаме критични бележки и препоръки.

8. Въпроси към докторанта

Нямаме въпроси към докторанта, с оглед на изчерпателното и многоаспектно проучване в доктората.

9. Заключение

Предложената докторска дисертация от Стефка Веселинова Христова представлява оригинално, задълбочено и многоаспектно проучване, което има изявен приносен характер за теорията за туризма и туристическия бизнес. Моделът и методиката на изследването са приложими в практиката на ниво изследване конкурентоспособността на дестинация за конферентен туризъм на регионално ниво.

Като цяло дисертационният труд е научно-приложно решение на реален практически проблем от туристическата практика с обществена значимост.

В заключение, на основата на представеното от мен становище с абсолютна увереност давам своята положителна оценка за представения докторат и препоръчвам на Научното жури да присъди на докторант Стефка Веселинова Христова образователната и научна степен "доктор" в област на висшето образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.9. „Туризъм“, научна специалност „Икономика и управление (туризъм)“.

19.03.2024 г.,
гр. Бургас

Изготвил становището:
/доц. д-р Веселина Атанасова/

Заличена информация съгласно
ЗЗЛД и регламент (ЕС) 2016/ 679